

BÀI 19.

KHÓC NGƯỜI THIÊN THU

(Tự Truyện)

Bài viết tặng riêng những anh chiến sĩ
Sư Đoàn II Bộ Binh đã từng sát cánh
với cố Thiếu Úy Nguyễn Ngọc Thùy
trên chiến trường Quảng Ngãi 1968 xa xưa.

*Một đời, anh yêu vùng tóc mây huyền ảo đó
Đã vắng xa rồi, ai vuốt tóc em
khi chiều xuống cô liêu?*

3.

Nha Trang, thứ Tư ngày 7/8/1968

Long đến báo tin đã đưa xác anh về Nha Trang. Trong cuộc chuyện trò, Long cho biết rằng có nghe anh kể rất nhiều về tôi, luôn những lá thư nhận trong kỳ phép vừa rồi, cậu cũng được anh chia xẻ.

Cậu lại kể, ở Quảng Ngãi, có một cô gái khóc anh thổn thức và xin được xem mặt lần cuối trước khi quan tài đóng nắp; cũng xin giữ tấm thẻ bài của anh như một kỷ vật thân yêu.

Rõ ràng số phận oái oăm! Nếu đừng vì yêu tôi để đáp lại mối tình của người con gái ở Quảng Ngãi kia, định mệnh có lẽ không khắt khe với anh và phần số anh chắc cũng chẳng ngăn ngại như vậy.

*

* *

Lúc 3 giờ chiều, lần đầu tôi đến nhà anh, tâm tư thật xúc động đến dường nghẹn thở. Tấm ảnh phóng lớn đặt trên nắp quan tài đậm thẳng vào tim tôi những cú đau nhói. Đôi mắt đầy nét u uẩn tôi từng biết từ khi còn bé, giờ đây như xoáy vào tận tâm can tôi bằng cái nhìn càng buồn rầu hơn. Tôi không dám ngó lâu vào đó, chỉ cúi đầu trước những người thân anh với toàn những tiếng sụt sùi rầm rứt.

Người cha đã già, nhưng không già bằng người mẹ.

Anh giống mẹ nhiều hơn, nét trầm tư là do từ bà cụ.

Thân hình bà bé nhỏ, vẻ đôn hậu phủ đầy khuôn mặt. Bà khóc. Mọi người ai cũng khóc. Hầu như tất cả đều biết rằng *tôi là người con gái được anh dành cho một tình yêu.*

Anh nằm đó, giữa các người thân, rất gần gũi mà cũng đúng là nghìn trùng xa cách. Cái ước mơ một ngày đưa tôi đến với gia đình

anh đã thành sự thật, nhưng sao lại là cái sự thật vô cùng đắng cay như vậy? Tôi không khóc anh, chẳng một giọt lệ trào ra khỏi khóe, mà thật, trọn tấm lòng cơ hồ chết điếng vì cái đáng mỗi mòn tàn úa của người mẹ không ngừng lau nước mắt. Và từ đây, làm sao tôi còn quên được tiếng nấc nghẹn ngào của người cha đang đứng cúi đầu trước tấm ảnh anh.

Ôi! Anh hãy tha thứ cho tôi! Tha thứ tất cả những hạnh phúc hay khổ đau nào tôi từng đưa đến trong cuộc đời anh vô cùng ngắn ngủi. 25 tuổi, còn quá trẻ để phải làm cuộc giã từ vĩnh viễn. Tự hỏi, định mệnh nào đã giáng xuống trên anh, trên các người thân, và cả trên tôi những cú tang thương?!

[]

Nha Trang, thứ Năm ngày 8/8/1968

Tôi đi qua nhà anh từ sáng sớm, phụ giúp gia đình những việc vặt vãnh. Sự đón tiếp thân ái của mọi người thật đúng là những cục hình cho tôi. Người chị dâu anh đã hỏi đứa con gái nhỏ:

“Con gọi cô đây là gì?”

Con bé chưa biết trả lời sao thì chị đã tiếp:

“Là *thím Thùy* mới đúng nghe con?”

Một người cậu từ Sài Gòn ra tiễn đưa cháu lần cuối, đến ngồi cạnh tôi trò chuyện. Tôi nghe cậu kể:

“Cách đây 10 ngày nó lên thăm cậu ở Gò Vấp. Cậu hỏi: Sao cháu không đi thẳng Quảng Ngãi, còn dù về Sài Gòn làm chi? Có phải để thăm người yêu? Nếu có, sao không đưa lên cậu xem mặt, rồi còn viết thư về cho ba má biết? Thì nó trả lời: Con cũng muốn điều ấy lắm nhưng chưa tiện. Ngày nào chắc rồi, con sẽ dẫn lên.”

Cậu cũng khuyên tôi đừng vì quá buồn mà sinh bệnh.

(Lòng nghe sao thật bồi hồi xấu hổ!)

[]

Nha Trang, thứ Sáu ngày 9/8/1968

Đám tang đưa đi. Tôi mặc áo dài trắng. Bước chậm theo sau quan tài anh trên đường phố Nha Trang mà tâm tư thật ngẩn ngơ lơ lửng. Mọi sự xảy ra bất ngờ đến dường thẳng thốt! Có lúc, tôi cứ ngỡ, nằm trong quan tài kia chỉ là một người già nua nào khác; chừng định thần với tiếng khóc chung quanh, tức thì trọn trái tim như bị kéo trì trong một nỗi buồn sắc nhọn vô biên.

Thật vậy, cái ngày hôm nay, *đâu bao giờ tôi nghĩ rằng sẽ có*. Chưa một lần trong mấy tháng ngắn ngủi nhận của anh những cánh thư xa mà tôi mừng rỡ đến cái buổi cuối cùng tôi phải tiễn đưa anh dưới cái nhìn chăm chú của mọi người và trong nỗi đón đau đẽ nặng lương tâm.

*

**

Quan tài được chôn tận bên kia sông Hà Ra nên phải đưa bằng thuyền máy. Một giàn quân nhạc đứng chào bài vị, tiếng kèn *trompette* ré lên như những tiếng dao chậm chậm đâm thẳng vào trái tim tôi từng hồi tàn bạo. Trong một giây ngưng ngẩn, tôi đã nghĩ rằng sẽ viết kể với anh về giọng kèn anh hoài yêu thích, như tất cả mọi điều đã kể từ trước...

Bản nhạc *Stardust* ngày xưa anh thường hát cho tôi nghe, lúc này vắng vắng bên tai như những lời than thở nỉ non:

**/ And now the purple dusk of twilight time
steals across the meadows of my heart;
high up in the sky the little stars climb
always reminding me that we're apart*

**/ You wander down the lane and far away
leaving me a song that will not die.
Love is now the stardust of yesterday
The music of the years gone by.*

**/ Sometimes I wonder why I spend the lonely nights
dreaming of a song.
The melody haunts my reverie and I am once
again with you; when our love was new, and
each kiss an inspiration.*

**/ But that was long ago.
And now my consolation is in the stardust of a song;
beside the garden wall, when stars are bright
you are in my arms; the nightingale tells his fairy tale
of paradise where roses grew.*

**/ Though I dream in vain, in my heart
you will remain my stardust melody the
memory of loves refrain*

(TTBG tạm dịch :

**/ (Khi) những tia sáng xẫm màu của lúc hoàng hôn
lên lên lan vào hôn anh;
trên trời cao, những vì sao nhỏ đang xuất hiện
thì (đó là lúc) luôn nhắc anh nhớ rằng chúng mình
đã mất nhau.*

**/ Em đã bỏ đi xa rồi
để lại trong anh một bài hát không bao giờ quên được.
Tình yêu bây giờ ví như một vầng sao xa thẳm theo
những hồi tưởng dĩ vãng
Âm nhạc của những năm tháng cũ đã vĩnh viễn trôi đi.*

**/ Có lúc anh ngạc nhiên rằng tại sao lại trải qua những đêm dài cô đơn chỉ mơ về một bài hát.
(Bài hát với) những lời ca đã ám ảnh giấc ngủ anh;
(trong ấy) em lần nữa trở về với anh;
như thuở tình yêu vừa chớm, từng nụ hôn là từng mỗi cảm hứng cho nhau.*

**/ Nhưng đó là chuyện ngày xưa;
Bây giờ niềm an ủi của anh chỉ (tìm thấy được) qua vẻ mông lung mơ màng của một bản nhạc;
cạnh bức tường trong khu vườn ngoài xa kia, khi những vì sao bình sáng,
em ngã vào tay anh;
con chim sơn ca cất lên bài hát thần tiên của nó về một thiên đàng có những nụ hồng đang nở ra.*

**/ Dẫu biết đó chỉ là một giấc mơ phù phiếm, thì trong tim anh (hình ảnh) em vẫn như một điệu hát mơ hồ theo kỷ niệm được gìn giữ của một tình yêu (đã vỡ).
□*

Rồi lại *It's Now Or Never* mà đã nhiều lần anh vừa tự đệm *guitare* vừa hát (như những lời tỏ tình tế nhị tôi nào hay biết):

*It's now or never
Come hold me tight
Kiss me my darling
Be mine tonight
Tomorrow will be too late
It's now or never
My love wont' wait.*

*When I first saw you
With your smile so tender
My heart was captured
My soul surrendered
I'd spend a lifetime
Waiting for the right time
Now that you near
The time is here at last...*

(TTBG tạm dịch:

*(Bây giờ hoặc không bao giờ nữa
Hãy đến ôm anh, và hôn anh, em yêu!
Xin thuộc về anh đêm nay
Ngày mai tất cả đều đã muộn,
Bây giờ hoặc không bao giờ nữa,*

Anh không thể chờ đợi lâu.

*Thoạt gặp em với nụ cười ngọt dịu
Trái tim anh rung động, tâm hồn bị vây chộp bất ngờ
Anh đã để trọn đời cho giây phút ấy
Và cuối cùng em đã đến với anh.
Bây giờ hoặc không bao giờ nữa
Ngày mai, tất cả đã muộn trễ rồi!*

Lạ một nỗi, ngay lúc bấy giờ, đứng trước một bối cảnh rất nên thơ của Thiên Nhiên và trước nỗi đau sắc bén của Con Người mà Âm Nhạc vẫn chỉ là điều lớn nhất chiếm hữu trái tim tôi hơn bất cứ điều nào khác. Những bài bản xưa từng nghe với anh quay cuồng trí nhớ. Những buổi chiều Sài Gòn, căn nhà Yên Đỗ quyện đầy tiếng *violon* của tôi và tiếng *guitare* đệm của anh theo nhịp mưa rơi, giờ đây cứ lớn vồn hoài giữa cái đầu tôi. *Stranger On The Shore* chơi *clarinette* là điển hình nổi bật. Bài nhạc được anh vô cùng yêu thích. Giữa đám chị em tôi, khi nhắc tới anh là tất cả đều nhắc đến bản nhạc nói trên.

[Tâm hồn anh nhẹ nhàng là thế; lời nói, cử chỉ anh dịu dàng là thế; anh yêu âm nhạc văn chương trên hết, thử hỏi *làm sao anh có thể kham nổi cái sóng gió ghê gớm của định mệnh tôi mà phải đến hơn 30 năm sau tôi mới rõ ràng chứng thực.*

Ôi! Tôi mừng cho anh điều “*thoát ra ngoài*” đó!

Dẫu không đáp lại tấm tình anh thưở ấy nhưng suốt hơn 30 năm dài trôi qua, kỷ niệm và những lá thư của anh vẫn được tôi trân trọng quý thương bằng một tình cảm chân thành của những ngày tôi còn rất ngây thơ.]

Nơi chốn cuối cùng là một cái huyệt nằm chơ vơ giữa vùng núi đồi hoang dã. Xa xa, con sông rộng uốn khúc thênh thang. Những phiến đá ngất ngưỡng chồng cao lên nhau đã tạo cho khung cảnh một nét gì thật là hùng vĩ nhưng cũng vô cùng cô độc.

Tôi đứng nhìn quanh, rồi lại nhìn vào tấm ảnh anh, thoáng tự lạ lòng với một sự liên kết không rời giữa tâm hồn con người và những tác phẩm của Tạo Hóa. Ngày nào, tôi đã cảm ra được nỗi cô đơn của anh trên những trang thư ca tụng cái đẹp thiên nhiên trong những vùng hành quân anh đang sống. Ngày nào, anh tìm thấy nơi thiên nhiên một nỗi ấm lòng còn nhiều hơn sự đợi chờ những cánh thư tôi.

Bây giờ điều nói trên đã thành sự thật. Anh đang được bao trùm giữa cái an ủi anh từng yêu quý đó. Bà mẹ Quê Hương sẽ ôm ấp anh hoài trong vòng tay trìu mến. Trăng sao trên trời sẽ dẫn đường đêm tối cho anh đi. Để giun sẽ không ngừng hát ru anh ngủ bằng cái điệp khúc buồn muôn thưở...

Chỉ khác một nỗi, những điều này, anh sẽ không bao giờ còn muốn kể cho tôi nghe, như từng đã nhiều lần kể mọi chuyện qua những trang thư của thuở ngày xưa...

Có nhiều tiếng gào khóc chung quanh quan tài anh, vậy mà *riêng tôi thì vẫn câm lặng*. Chỉ lúc hạ huyết mới thật nghe như bị ai đâm một nhát vào ngay giữa ngực. Tôi cắn chặt đôi môi để lửa tiếng nấc trở ngược vào trong đáy họng. Những nắm đất được quăng xuống trên cái nắp hòm có phủ lá cờ vàng ba sọc đỏ. Những tiếng gõ mõ tụng kinh trở nên càng dồn dập hơn. Trái tim tôi thất lại từng chập, nghe trong mình một cảm giác nôn nao rất là quái lạ. Tôi đang sắp xa anh vĩnh viễn. Sẽ chẳng bao giờ tôi còn nhìn thấy anh trên cõi đời này, mãi mãi từ nay.

Ngày nào mới đây, tựa hồ một giấc chiêm bao, tại sao anh lại viết về tôi những lời thư như một nỗi báo hiệu cho sự cuối cùng của đời mình gần đến:

“Ngày nghỉ phép của anh còn xa, phải đợi tới tháng 8 lận. Những ba tháng nữa. Nhưng nếu gia đình kịp đổi về Nha Trang thì anh hứa chắc chúng mình sẽ được hưởng những ngày hè thật lý thú, vì tháng 8 vẫn còn là mùa hè ở Nha Trang. Mùa vui nhộn nhất trong năm, mùa của tuổi trẻ chơi đùa nơi nghỉ.” (...) *“Tin cho em biết, khi anh gửi ông lính Thùy về em, anh có đóng thùng, cột xích khóa lại đằng hoàng với thứ khóa đặc biệt hiệu Yales của Đức. Nay, chìa khóa anh đã đánh mất rồi. Như vậy là em phải giữ ông trọn đời. Không chịu thì đốt, thì chôn ông đi.”*

Bây giờ đang là tháng 8, nhưng đâu còn nữa một mùa hè lý thú cho tôi và anh như lời anh đã hứa? Và bây giờ thân xác anh đang bị bó lại trong quan tài để vùi sâu mãi mãi vào lòng đất lạnh. Cái chìa khóa tình yêu, anh đã đánh mất ngay buổi chiều về Sài Gòn thăm tôi hơn mười ngày trước. Cũng cái vật đau lòng ấy từ đây sẽ khóa chặt tâm hồn tôi đời đời trong cái ngục dày vò hối hận của lương tâm.

Và, tại sao tôi lại viết cho anh những giòng thư đầy tính gờ:

“Sáng nay lang thang trên phố Lê Lợi tìm vài quyển sách cho anh mà chẳng có cuốn nào vừa ý. Em cố kiếm cuốn Tiếng Hát Nhân Ngư của Nguyễn Vũ như anh dặn nhưng không thấy. Còn Ung Thư của Thanh Tâm Tuyền lại chưa xuất bản. Thôi, bao giờ có sách mới, em sẽ gửi cho anh. Giờ để bù lại, em hứa viết nhiều thư. Lúc này em có đọc được nhiều bài thơ rất dễ thương đăng trong tạp chí Văn, để rồi em sẽ viết lại cho anh tất cả. Mây của anh có lẽ trọn đời không làm nên được bài thơ nào cho ra hồn ra dáng, nhưng chép thơ người khác lại rất tài.

Bây giờ em chép cho anh bài Khi Người Chết Trẻ của Du Tử Lê:

**/ Khi kê tử trận tuổi chưa ngoài hai mươi một
Hắn sẽ mang những gì về thế giới bên kia?
Cây súng nặng hai tay cầm chẳng xuể
Lựu đạn thừa không lẽ tặng mẹ cha?
Hạnh phúc chưa bao giờ bốc đầy vốc tay chim sẻ
Tình yêu cũng không ngoài trí tưởng vu vơ
Hắn tự hỏi, bây giờ vì sao hắn chết?
Chết! Khi không chết chả làm gì?
Chân lý thường chỉ hiện một lần ở phút lâm chung
*/ Hồn đã đi nhưng mắt còn ngoái lại
Nhìn bước chân mình, lăm kẻ đang theo...*

Còn nhiều nữa những bài đã làm em băng khuâng không ít. Có khi chỉ một câu ngắn thôi, đọc lên, em xúc động vô cùng:

“Some of these days.

You will miss me, honey!

Anh đã chẳng từng biết em của anh tính tình đa cảm? Luôn cả trẻ con nông nổi? Nhưng thật, một bài thơ ngắn, một đoạn văn hay, một câu hát bất chợt... tất cả đều được em yêu quý và gìn giữ như những báu vật của đời mình.

(...) Sài Gòn lúc này tuy đã bớt đi tiếng súng nhưng ban đêm lại thật đáng sợ vì pháo kích. Có hôm đang ngủ ngon, cả nhà bị đánh thức dậy bởi một tràng tiếng nổ. Mọi người quỳnh quáng, nhưng em thì vẫn bình tĩnh với ý nghĩ: “Không lẽ đời mình đến đây là hết?” Em không sợ, nhưng sao vẫn cứ thấy ghê ghê cái khoảng không dày đặc của một thế giới nào khác.

*Vừa mới đây, em có đọc quyển *Les jeux sont faits* của Jean-Paul Sartre và cứ bị suy nghĩ hoài bởi thế giới chết. Khác với lời ông bà xưa, các nhân vật trong thế giới chết của Sartre vẫn có những sinh hoạt y như người sống. Chỉ riêng một điều khiến em buồn bã. Đó là tình cảm của người chết đối với người trên dương thế đã không còn. Chết là hết luôn, là dứt điểm những liên hệ cũ, cho dù lúc còn sống họ có yêu thương nhau bao nhiêu chẳng nữa.*

Em không thích như vậy nên cứ bị ám ảnh, dẫu cũng biết rằng đó chỉ là sự tưởng tượng của một nhà văn. Từ ấy, em liên tưởng đến những người thân đã chết hay sẽ chết, không thể nghĩ rằng họ sẽ quên em nếu họ chết đi. Những người em thương yêu, em không muốn ai chết cả.”

(Thư viết ngày 26/5/1968)

Thật đúng là những lời gở!

Đau lòng một nỗi, giờ đây chính anh lại là đối tượng trực tiếp cho những băn khoăn lo sợ của tôi.

Ôi! Nếu nói như Sartre thì anh ra sao? Có dao động không trước tiếng gào của các người thân và những dòng nước mắt lặng lẽ của các người bạn? Có buồn bã không khi thấy mình bỏ lại sau lưng tất cả những mơ ước thuở thanh xuân? Có bàng hoàng không khi chợt nhận ra mình đang cô đơn đi vào thế giới âm u ở cái tuổi vẫn còn rất trẻ? Và trên hết, *anh có khinh bỉ tôi không* khi tôi chẳng thể tỏ lộ được chút xúc cảm nào ra ngoài mặt, dù cũng chính tiếng khóc nghẹn ngào của người mẹ, khuôn mặt héo sầu của người cha đã là những hình phạt hữu hiệu nhất mà một đời còn lại tôi sẽ không quên?

Từ đây, tôi vĩnh biệt anh với lời cầu xin tha thứ.

“Hãy tha thứ cho em!

- Nhưng hơn tất cả-

Anh tha thứ cho em

Vì em đã làm tan nát tâm tình anh!

Trần Thị Bông Giấy
(Viết lại 35 năm sau tại Cali.,
Nov. 3/2003. Thứ Hai)

□